



Rydbergsbilden: Barbarerna intränga på Forum

Rydberg förekom – i motsats till kolleger som Strindberg och Heidenstam – inte ofta i den illustrerade skämtpress som blev så populär under nittitalet. Kanske var han alltför upphöjd och vördad; kanske saknade han också en bra grafisk profil. Här är i alla fall ett av undantagen, från *Söndagsnisse* 27 januari 1895: *Barbarerna intränga på Forum*. Tecknare är Edvard Forsström (1854-1934).

Motivet är ett bråk i Stockholms högskola (det framtida universitetet). Högskolan var ännu liten och hade bara fem professorer; men det räckte till häftiga motsättningar. På ena sidan en grupp, ledd av den briljante och stridbare matematikern Gösta Mittag-Leffler, som ville ha en forskningsinriktad elitskola; på andra sidan en grupp, ledd av kemisten Otto Pettersson, som stod för ett bredare högskoleideal. Konflikten nådde sin kulmen vintern 1894/95, när inte

mindre än tre rektorer utsågs vid en serie kaotiska möten, med kupper och motkupper. Rydberg, den ende humanisten i samlingen, stödde Petterssons linje (men skaffade läkarintyg för att slippa att själv bli vald).

På teckningen ser man Mittag-Leffler som romersk senator, omgiven av sina bundsförvanter matematikern Edvard Phragmén (t v, just vald till rektor/kejsare) och fysikern Wilhelm Leche (t h). In stormar de skinnklädda germanerna, ett antal yngre t f lärare ledda av professorerna Pettersson (som sparkar omkull valurnan) och Rydberg. Rydberg drar just ett konstfullt arbetat svärd; man tänker på det underbara vapen som mästersmeden Valand smider i hans germanska myt. Likt mytens svärd är det ristat med magiska runor; på klingan står det "Dichtung" (tyska för "dikt" och "diktning") och på slidan "Wahrheit" (sanning).



Bakom pelaren syns skolans inspektör Gustaf Retzius (som ansågs stå bakom Petterssonsidans aktion och slutliga seger). Nere till vänster ser man tecknaren själv, i rollen som protokollskrivare.

Bilden visar hur "det germanska" genom mytarbetet blivit en del av Rydbergs image. Antagligen är det just dessa associationer, plus den andra sidans aristokratiska framtoning, som gett idén till att teckna konflikten som en strid mellan ädla romare och barbariska germaner.

En intressant fråga är om tecknaren (eller Söndagsnisses redaktion) via svärdet även velat ge en kommentar till Rydbergs mytologiska epos. På utsidan betecknad som vetenskaplig Sanning; men till sin inre kärna Dikt. Fast det är kanske bara ännu en av mina övertolkningar.

TORE LUND

Om universitetets förhistoria kan man läsa mer i Sven Tunberg, *Stockholms högskolas historia före 1950*, Sthlm 1957. – Jag misstänker att bilden går tillbaka på något då välkänt, men för mig okänt konstverk. Kanske någon av läsarna vet?